TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı :21434
Tarih :19.11.2026

10/5112

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de giderek derinleşen iş cinayetlerinin yapısal nedenlerinin, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatının uygulanmasındaki eksikliklerin, işverenlerin ve kamu kurumlarının denetim ve önleme sorumluluklarını yerine getirip getirmediğinin araştırılması amacıyla Meclis araştırması açılması gerekmektedir. İSİG Meclisinin verilerine göre 2026 yılının ilk on ayında en az 1.930 emekçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiş; 9 Kasım'da İzmir Aliağa'daki HABAŞ Demir Çelik Fabrikası'nda meydana gelen patlamada 19 işçi daha yaşamını yitirmiştir. 18 Kasım'da Hakkâri'nin Yüksekova ilçesinde VEDAŞ'a bağlı taşeron firmada çalışan İ. Tekin'in elektrik akımına kapılarak yaşamını yitirmesi, taşeronlaştırma ve iş güvenliği denetimlerini bir kez daha gündeme taşımıştır. COP31'in Antalya'da düzenlendiği bir dönemde yaşanan HABAŞ iş cinayeti, iklim adaletinin emek adaletinden ayrı düşünülemeyeceğini de ortaya koymuştur. İş cinayetlerinin önlenmesi, taşeron çalışma düzeninin yarattığı güvencesizliğin giderilmesi, etkili ve sürekli kamu denetiminin sağlanması, sorumluların yargı önüne çıkarılması, cezasızlığın son bulması, yaşamını yitiren emekçilerin ailelerinin sosyal ve ekonomik haklarının güvence altına alınması ve iş cinayetlerinin önlenmesine yönelik gerekli yapısal ve yasal düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla, başta HABAŞ ve Hakkâri'de yaşanan iş cinayetleri olmak üzere Türkiye'deki iş cinayetlerinin bütün yönleriyle araştırılması için bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

GEREKÇE

Doğa üzerindeki tahakküm ile emek üzerindeki sömürü, aynı üretim ve birikim düzeninin birbirini besleyen sonuçlarıdır. Kârın insan yaşamının ve kamusal yararın önüne geçtiği düzende işçinin sağlığı "maliyet", güvenlik önlemi "gider", ölüm ise çoğu zaman istatistik olarak görülmektedir. Oysa iş cinayetleri kader, fıtrat ya da kaçınılmaz kaza değildir; önlenebilir risklerin yönetilmemesi, denetimin etkisiz bırakılması ve sorumluluğun taşeron zincirleri içinde dağıtılmasıyla ortaya çıkan siyasal, idari ve ekonomik sonuçlardır.

İSİG Meclisi'nin 10 Kasım 2026 tarihli raporuna göre Ekim ayında 193, 2026'nın ilk on ayında en az 1.930 emekçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir. 9 Kasım'da İzmir Aliağa'daki HABAŞ Demir Çelik Fabrikası'nda tavan vincinin koparak ark ocağına düşmesi, ardından patlama ve yangın meydana gelmesi sonucu 19 işçi iş cinayetinde yaşamını yitirmiştir. Böylece ilk on ayın 1.930 kişilik verisine HABAŞ'ın 19 kaybı eklendiğinde, 13 Kasım itibarıyla bu iki veri kümesinin toplamı en az 1.949'a ulaşmıştır. Kasımın tam toplamı değildir. İSİG'in tespitine göre HABAŞ bünyesinde 1999'dan bu yana en az 38 işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir. İSİG'in 2013-2025 dönemi için kaydettiği en az 1.267 maden işçisinin iş cinayetlerinde yaşamını yitirmesi, aynı sürekliliğin madencilikteki boyutunu açıkça göstermektedir. Ekim ayında yaşamını yitiren emekçilerin yüzde 94'ünün sendikasız oluşu, örgütsüzlüğün işçileri sistematik biçimde korumasız bıraktığını göstermektedir.

COP31'in Antalya'da başladığı 9 Kasım günü HABAŞ'ta yaşanan bu iş cinayeti, iklim politikalarının emek adaletinden ayrı ele alınamayacağını göstermiştir. Ekolojik yıkımı durdurma iddiası, üretimin gerçek maliyetini işçilerin bedenlerine ve yaşamlarına yükleyen anlayışla bağdaşmaz. Adil dönüşüm; yalnızca emisyon hedefleri ve teknoloji yatırımları değil, güvenceli istihdam, sendikal haklar, kamusal denetim, sağlıklı işyerleri ve işçilerin karar süreçlerine katılımı demektir. Doğa ve emek mücadelesi, aynı sömürü düzenine karşı birlikte yürütülmelidir.

18 Kasım'da Hakkâri'nin Yüksekova ilçesine bağlı Çukurca köyünde, VEDAŞ'a bağlı bir firmada yüksek gerilim hatlarının yenilenmesi sırasında elektrik akımına kapılan 45 yaşındaki iki çocuk babası İ. Tekin yaşamını yitirmiştir. Bu ölüm, elektrik işlerinde enerji kesme, kilitleme, topraklama, çalışma izni ve gözetim önlemlerinin uygulanmasını sorgulatmaktadır. Olayın teknik ve idari nedenleri henüz açıklığa kavuşmamıştır; bu nedenle bağımsız ve şeffaf inceleme zorunludur.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu işverene riskleri önleme, değerlendirme, denetleme ve gerekli tedbirleri alma yükümlülüğü yüklemektedir. Türkiye'nin taraf olduğu ILO'nun 155 ve 187 sayılı sözleşmeleri de güvenli ve sağlıklı çalışma ortamını kamusal sorumluluğun parçası kılmaktadır. Devletin görevi, kâğıt üzerindeki yükümlülükleri denetlemek, ihlalleri yaptırıma bağlamak ve yaşam hakkını korumaktır. Taşeronlaştırma, kayıt dışılık, sendikasızlaştırma, aşırı çalışma ve yetersiz kamu denetimi, işçileri önlenebilir tehlikelere açık bırakmaktadır. HABAŞ ve Yüksekova olayları, denetim zincirinin hangi halkalarında aksama yaşandığının açıklanmasını gerektirmektedir.

Yaşamını yitiren emekçilerin ailelerine bağlanan gelirler veya ödenen maddi ve manevi tazminatlar, kaybedilen hayatın ve çocukların anne ya da babasız kalmasının karşılığı olamaz. Bu ödemeler, işverenin ve kamunun önleme yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz; adaletin yerine geçmez. Ailelerin sosyal güvenlik hakları eksiksiz ve gecikmeksizin sağlanmalı, iş cinayetlerinde kusur ve sorumluluğu bulunan işverenler, işveren vekilleri ve kamu görevlileri bakımından etkili soruşturma yürütülmeli; deliller korunmalı, yargılama makul sürede tamamlanmalı ve cezasızlık son bulmalıdır.

Başta HABAŞ ve Hakkâri'de yaşanan iş cinayetleri olmak üzere Türkiye'deki iş cinayetlerinin bütün yönleriyle araştırılması için bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13			
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	